

Методи виховання та спонукання особистості кураторами студентських груп

О.Ю.НІКІТЧЕНКО, канд. техн. наук, С.В.НЕСТЕРЕНКО
Харківська національна академія міського господарства

Здійснення виховної функції – одне з найважливіших завдань куратора студентської групи. Щоб виховувати студентів, куратору недостатньо тільки зустрічатися з ними, вести розмови, відповідати на запитання. Йому необхідно навчитися впливати на студентів, оволодівши науковими методами їх виховання. Лише за цих умов куратор може досягти успіхів у вихованні студентів.

Методи виховання розрізняються між собою залежно від компонентів підструктур особистостей, з яких вони формуються. Досвід виховної роботи в студентських групах дає можливість виділити дві пари основних груп методів виховання. У першій парі одна група включає методи формування свідомості студентів, друга – методи формування навичок їхньої пізнавальної і практичної діяльності та поведінки. Другу пару становлять методи морального та матеріального впливу на особистість: група методів заохочення та група методів покарання.

В основу методів формування свідомості закладене засвоєння студентами інформації про навчання в інституті, стосунки в групі, яка надходить до них через канали зорового й слухового сприйняття (лекція, бесіда, диспут, демонстрація відеозаписів і наочних посібників).

До групи методів формування практичної діяльності та поведінки належать такі засоби, як доручення, ділова гра, спрямована на здобуття певного досвіду і засвоєння норм поведінки в соціальній групі.

Головним завданням другої пари методів виховання студентів слід мати на увазі деякі засоби формування у студентів адекватної мотивації до навчання. В основі мотивації лежать потреби, інтереси, устремління, установки, ідеали.

Куратор як вихователь повинен чітко уявляти їх і добре знати ті джерела, які стимулюють студентів до активного навчання. Розрізняють три групи основних категорій таких джерел: внутрішні, особисті й зовнішні.

Внутрішні джерела активності зумовлені потребами людини, такі як прагнення реалізувати себе, дістати визнання своїх успіхів у навчанні в групі. Особисті джерела активності людини означені системою ціннісних орієнтацій, які сформувались у неї в процесі засвоєння соціального досвіду. До цінностей цієї системи належать: ставлення до праці, інтерес до виконання навчальних завдань. Зовнішні дже-

рела активності особистості залежать від рівня розвитку освіти, духовної культури суспільства, міжособистих відносин у студентській групі та інших умов життєдіяльності людини. До зовнішніх джерел належать: вимоги, очікування, можливості.

Вимоги формуються офіційними документами і регламентуються обов'язками студентів. Окрім того, як член соціуму, студент повинен дотримуватися певних норм моралі і взаємовідносин.

Найпоширеніші засоби психологічного впливу на студентів, які може використовувати у практиці управління куратор групи є метод переконання та навіювання.

Головним у системі психологічних засобів впливу на особистість є метод переконання. Суть – у зверненні до свідомості досвіду й критичних міркувань вихованця. Сила переконань може бути підкріплена конкретними фактами та аргументами, які дозволяють глибше зрозуміти суть справи.

Засобом, який протилежний переконанню, є навіювання, як такий вид спілкування куратора зі студентами, коли він не вимагає критичного сприймання інформації. Пряме навіювання – це вплив за допомогою «словесних формул», які закріплюються у свідомості студента, а потім виступають як збудник його активності. Зміст непрямого навіювання передається через засоби масової інформації в завуальованій формі.

Велике значення для виконання виховних функцій має авторитет куратора. Авторитет – це довіра студентів до свого куратора, визнання його компетенції, справедливості його вимог і рішень.

Таким чином, використання системи взаємодоповнюючих форм і методів виховного й спонукального впливу на особистість сприяє розв'язанню завдань управління куратором студентської групи.

1. Платонов К.К. Структура та розвиток особистості. – М., 1986. – С. 236 – 237.

2. Соціально-психологічні питання менеджменту / Відп. ред. В.Д.Немцов. – К.: ІСДО, 1998. – 124 с.

